

SK

Ústava pre Európu

Rím 29. 10. 2004

EURÓPSKA ÚNIA

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na Internete.
Dostupné sú cez server Európa (<http://europa.eu.int>).

Luxemburgsko: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2004.

ISBN: 92-894-7973-6

© Európske spoločenstvá 2004
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Printed in Belgium

VÝTLAČENÉ NA BIELOM BEZCHLÓROVOM PAPIERI

1957 Rímska zmluva

1986 Jednotný európsky akt

1992 Maastrichtská zmluva

1997 Amsterdamská zmluva

2001 Zmluva z Nice

15/12/2001 Laekenská deklarácia

28/02/2002 ← ————— Európsky konvent ————— → **10/07/2003**

4/10/2003 ← ————— Medzivládna konferencia ————— → 18/6/2004

29/10/2004 Rím: Podpis ústavy

2004-2006 Ratifikácie / Referendá

Dňa 25. marca 1957 podpísalo v **Ríme** 6 krajín (Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko a Taliansko) **Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva** (Zmluva o EHS). Následne boli uzatvorené rôzne ďalšie zmluvy (Mastrichtská zmluva, Amsterdamská zmluva atď.).

V roku **2001** sa v belgickom **Laekene** najvyšší predstavitelia štátov alebo vlád členských štátov Európskej únie (v tom čase 15) rozhodli zvolať „Európsky konvent“ a poveriť ho prípravou dokumentu, ktorý by mal za úlohu zmeniť a doplniť existujúce európske zmluvy.

Rokovania **Európskeho konventu**, ktorému predsedal Valéry Giscard d'Estaing, sa začali **28. februára 2002**. Konvent tvorilo 105 členov, ktorí zastupovali vlády členských a kandidátskych štátov, národné parlamenty, Európsky parlament a Komisiu.

Na rokovaníach sa zúčastňovalo taktiež 13 pozorovateľov zastupujúcich Výbor regiónov, Hospodársky a sociálny výbor, európskych sociálnych partnerov a Európskeho ombudsmana. Všetky zasadnutia Európskeho konventu boli verejné a všetky oficiálne dokumenty boli uverejnené, najmä na internete. Boli vytvorené viaceré pracovné skupiny a Európsky konvent viedol rozsiahle konzultácie s organizáciami zastupujúcimi občiansku spoločnosť (odborníci, zamestnávateľi, mimovládne organizácie, akademické kruhy atď.).

Po 16 mesiacoch intenzívnej práce sa Európsky konvent **v júni a v júli** dohodol na **návrhu Zmluvy o Ústave pre Európu**.

Tento návrh bol následne predložený na **Medzivládnej konferencii**, zloženej z predstaviteľov vlád vtedajších a budúcich členských štátov. Najvyšší predstavitelia štátov alebo vlád dospeli dňa **18. júna 2004** ku spoločnej dohode.

Európska ústava bola podpísaná **29. októbra 2004** v Ríme najvyššími predstaviteľmi štátov alebo vlád 25 členských štátov.

Čo to je ústava?

Ústava je dokument, ktorý obsahuje základné ustanovenia štátu alebo skupiny štátov. Tieto ustanovenia dávajú odpoveď na viaceré otázky. Ako fungujú inštitúcie? Aké je rozdelenie právomocí? Aké prostriedky sa môžu použiť na uskutočňovanie politik? Aké hodnoty sa presadzujú? Aké sú základné práva občanov?

Európska ústava je zmluvou podliehajúcou pravidlám medzinárodného práva, a zároveň je i ústavou, pretože obsahuje prvky ústavného charakteru.

Európska ústava bola pripravovaná transparentným a demokratickým spôsobom, najmä Európskym konventom, ktorého 72 členov (zo 105 predstaviteľov), vzišlo z priamych všeobecných volieb. Tento proces je ukončený buď ratifikáciou v národných parlamentoch 25 členských štátov Európskej únie, ktoré sú takisto výsledkom priamych všeobecných volieb, alebo referendum.

Prečo európska ústava?

Európska ústava je dôležitou etapou „budovania“ Európy. Bola vypracovaná s cieľom reagovať na výzvy rozšírenej Európy: Európy 25 členských štátov a 450 miliónov obyvateľov (neskôr aj viac); Európy demokratickej, transparentnej, efektívnej a slúžiacej Európanom.

Európska ústava nahrádza jediným textom existujúce základné európske zmluvy.

Prečo európska ústava, keď moja krajina už jednu ústavu má?

Európska ústava nenahrádza národné ústavy európskych krajín. Spoluexistuje s týmito ústavami a má svoje vlastné opodstatnenie, svoju vlastnú autonómiu. Európska ústava definuje kontext, v rámci ktorého môže Európska únia konať. Európa má aj odlišný inštitucionálny systém (Európsky parlament, Rada ministrov, Európska komisia, Súdny dvor Európskej únie atď.). Európska ústava sa teda uplatňuje na celom európskom území.

Čo obsahuje ústava?

Európska ústava sa delí na 4 časti. Prvá časť definuje hodnoty, ciele, kompetencie, rozhodovacie postupy a inštitúcie Európskej únie. Hovorí taktiež o jej symboloch, o občianstve, demokratickom živote alebo o financiách. Druhá časť obsahuje „Chartu základných práv“. Tretia časť popisuje politiky, vonkajšie a vnútorné aktivity, ako aj fungovanie Európskej únie. Štvrtá časť obsahuje všeobecné a záverečné ustanovenia, vrátane postupov prijímania a revidovania ústavy.

NOVINKA!

Odteraz môže každá krajina, ktorá si to želá, z Európskej únie vystúpiť.

Čo mi ústava prinesie?

► **Záruku rešpektovania určitých spoločných hodnôt a modelu európskej spoločnosti**

Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavanie ľudských práv.

Spoločnosť založenú na pluralite, neprípustnosti diskriminácie, na tolerancii, spravodlivosti, solidarite a rovnosti medzi ženami a mužmi.

Do Európskej únie môžu vstúpiť iba štáty, ktoré tieto hodnoty rešpektujú. Ak však niektorý z členských štátov tieto hodnoty nerešpektuje, je možné prijať voči nemu rôzne opatrenia.

► **Základné slobody**

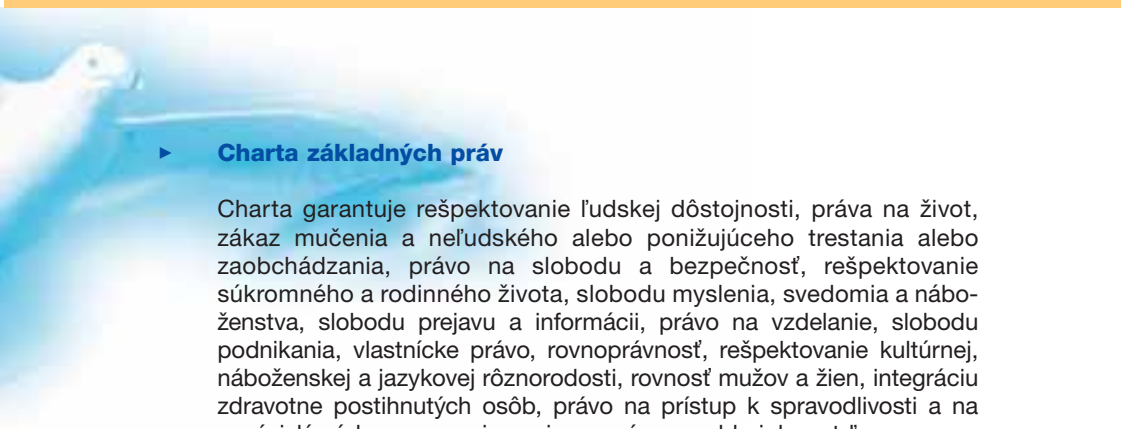
Voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu a sloboda usadiť sa. Neprípustnosť diskriminácie na národnostnom základe.

► **Európske občianstvo**

„Každý štátny príslušník členského štátu je občanom Únie.“

Toto občianstvo sa pridáva k štátnemu občianstvu, ale nenahrádza ho. Poskytuje ďalšie práva: právo na voľný pohyb a právo na pobyt na celom území Únie, právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do samosprávnych orgánov v krajine bydliska, konzulárnu a diplomatickú ochranu v tretích krajinách, právo podávať petície Európskemu parlamentu, právo obrátiť sa so žiadosťou na Európskeho ombudsmana, právo obrátiť sa na európske inštitúcie a poradné orgány v ktoromkoľvek z jazykov ústavy a dostať odpoveď v tom istom jazyku.

► **Charta základných práv**

Charta garantuje rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, práva na život, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho trestania alebo zaobchádzania, právo na slobodu a bezpečnosť, rešpektovanie súkromného a rodinného života, slobodu myslenia, svedomia a náboženstva, slobodu prejavu a informácii, právo na vzdelanie, slobodu podnikania, vlastnícke právo, rovnoprávnosť, rešpektovanie kultúrnej, náboženskej a jazykovej rôznorodosti, rovnosť mužov a žien, integráciu zdravotne postihnutých osôb, právo na prístup k spravodlivosti a na nezávislý súd, prezumpciu nevinoty a právo na obhajobu, atď.

Charta je neodlučiteľnou súčasťou ústavy. Uplatňuje sa na európske inštitúcie a na členské štáty pri implementácii práva Európskej únie. Vztahuje sa nielen na občianske a politické práva zakotvené v Európskom dohovore o ľudských právach z roku 1950, ale aj na ďalšie oblasti, ako napríklad sociálne práva pracovníkov, ochrana životného prostredia alebo právo na dobrú správu vecí verejných.

„Nevytvárame koalície štátov, zjednocujeme ľudí.“

[Jean Monnet, 30. apríla 1952]

► **Viac solidarity**

Ak sa niektorý členský štát stane obeťou teroristického útoku alebo prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudským faktorom, Európska únia a jej členské štáty konajú v duchu solidarity – v prípade potreby aj vojenskými prostriedkami – aby tomuto štátu pomohli.

► **Zlepšenie demokratického života únie**

Európske inštitúcie majú nové povinnosti v súvislosti s konzultovaním občianskej spoločnosti, transparentnosťou, otvorenosťou rozhodovacieho prístupu alebo prístupu k dokumentom.

NOVINKA!

Zavádza sa právo na občiansku iniciatívu: ak o to požiada najmenej 1 000 000 Európanov pochádzajúcich z určitého počtu členských štátov, Komisia môže na základe ich výzvy predložiť návrh v zmysle ich požiadaviek.

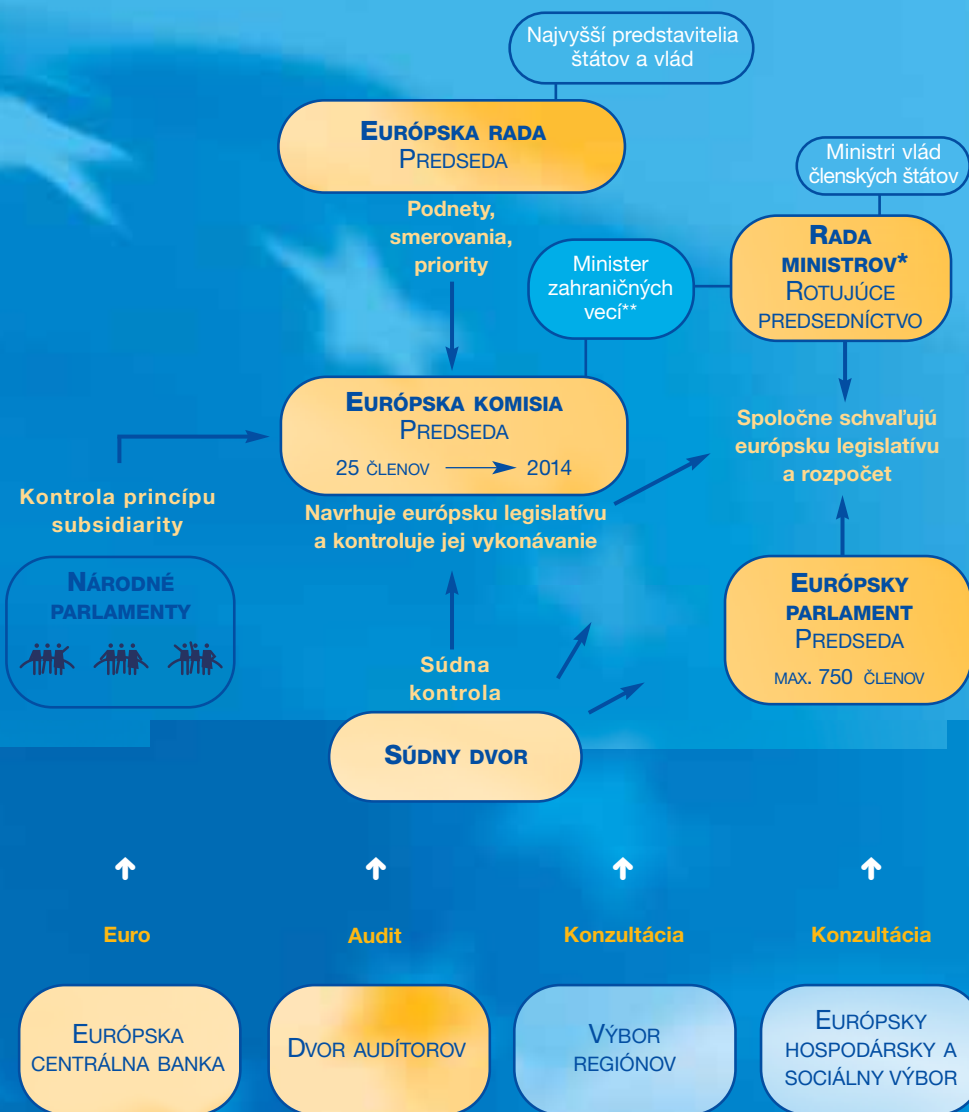
► **Spoločné ciele**

Mier a dobré životné podmienky. Sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť. Veľký vnútorný trh a voľná hospodárska súťaž. Trvalo udržateľný rozvoj hospodárstva, sociálnej oblasti a životného prostredia. Vedecký a technický pokrok. Spravodlivosť a sociálna ochrana. Ochrana práv detí. Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť a solidarita medzi členskými štátmi. Jazyková a kultúrna rozmanitosť. Zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva.

Európske inštitúcie

Kto čo robí?

* Okrem oblastí, kde sa vyžaduje jednomyselnosť, pri prijímaní rozhodnutí Rady ministrov sa musí dosiahnuť 55% členských štátov, ktoré predstavujú 65% obyvateľstva Unie.

** Podpredseda Európskej komisie je zodpovedný v Rade ministrov za Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku.

A v ktorých oblastiach?

Ústava objasňuje kompetencie Európskej únie, vymenúva ich a klasifikuje. Uvádza oblasti, v ktorých môže Európska únia konať samostatne (**výlučné kompetencie**), v ktorých môže konať Európska únia spolu s členskými štátmi (**zdieľané kompetencie**), a v ktorých môže konať len oporne bez možnosti harmonizácie (**podporné, koordinačné alebo doplnkové činnosti**).

Výlučné kompetencie

Colná únia

Hospodárska súťaž (v rámci vnútorného trhu)

Menová politika pre štáty, ktoré prijali euro

Ochrana morských biologických zdrojov

Spoločná obchodná politika

Zdieľané kompetencie

Vnútorný trh

Niektoré aspekty sociálnej politiky

Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť

Poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo

Ochrana životného prostredia

Ochrana spotrebiteľov

Doprava

Transeurópske siete

Energetika

Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

Niektoré aspekty verejného zdravia

Niektoré aspekty výskumu, technologického rozvoja a vesmíru

Niektoré aspekty rozvoje spolupráce

a humanitárnej pomoci

Podporné, koordinačné alebo doplnkové činnosti

Ochrana ľudského zdravia

Priemysel

Kultúra

Cestovný ruch

Výchova, mládež, šport, odborná príprava

Civilná ochrana

Administratívna spolupráca

Únia má taktiež právomoc koordinovať hospodársku politiku, politiku zamestnanosti členských štátov, oblasť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, vrátane spoločnej obrannej politiky.

Princíp udeľovania kompetencií

„Únia môže konať len v rámci kompetencií, ktoré jej udelili členské štáty v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v ústave.“

Princíp subsidiarity

„Únia môže v oblastiach, ktoré nepodliehajú jej výlučnej kompetencii, konať len vtedy, keď členské štáty nedokážu v dostatočnej miere dosiahnuť ciele zamýšľanej činnosti ani na ústrednej, ani na regionálnej a miestnej úrovni, a keď sa tieto ciele dajú, vzhľadom na rozsah alebo účinok plánovanej činnosti, lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.“

Princíp proporcionality

„Únia môže konať, len ak zamýšľaná činnosť neprekračuje to, čo je potrebné na dosiahnutie cieľov určených v ústave.“

Kontrola Súdnyim dvorom

Tieto 3 princípy podliehajú kontrole Súdneho dvora, na ktorý je možné podať odvolanie.

NOVINKA!

Ústava posilňuje uplatňovanie predchádzajúcich 2 princíпов: každý národný parlament má odteraz možnosť preskúmať, či návrhy Komisie dodržiavajú princíp subsidiarity. Dôsledkom toho môže Komisia svoj návrh dokonca prehodnotiť.

Zjednodušenie

Dôležité sú nielen otázky, ktorých cieľom je dozvedieť sa, kto čo robí a v ktorých oblastiach. Dôležité je tiež vedieť, ako Únia koná a aké nástroje používa. Predtým existovalo niekoľko desiatok druhov aktov!

Ústava obmedzuje počet nástrojov, ktoré môže Únia použiť, na šesť.

EURÓPSKY ZÁKON

▷ LEGISLATÍVNE AKTY

Navrhne Komisia,
prijíma Parlament
a Rada ministrov

EURÓPSKY RÁMCOVÝ ZÁKON

EURÓPSKE NARIADENIA

▷ NELEGISLATÍVNE AKTY

Komisia alebo Rada ministrov
(delegované nariadenie alebo
výkonné akty)

EURÓPSKE ROZHODNUTIA

ODPORÚČANIE

▷ NÁZORY

Komisia,
Rada ministrov,
Európska centrálna banka atď.

STANOVISKO

NOVINKA!

Odteraz má nielen Európsky parlament, ale aj Rada ministrov **povinnosť verejne zasadať**, keď sa zaoberá legislatívnym návrhom a jeho prijímaním (transparentnosť rokovaní).

Symboly Európskej únie

Ústava potvrdzuje viaceré symboly Európskej únie.

Symboly sú dôležité, pretože Európanom umožňujú viac sa stotožniť s Európou.

Európska vlajka je symbolom Európskej únie, ale aj jednoty a identity Európy v širšom zmysle. Kruh so zlatými hviezdíčkami predstavuje solidaritu a harmóniu medzi európskymi národmi. Počet hviezdíčiek nezávisí od počtu členských štátov. Hviezdíček je dvanásť, pretože toto číslo je už tradične symbolom dokonalosti, úplnosti a jednotnosti. Zástava sa nemení, bez ohľadu na ďalšie rozširovania Európskej únie.

Európska hymna je z „Deviatej symfónie“, ktorú v roku 1823 zložil Ludwig van Beethoven. V poslednej vete tejto symfónie Beethoven zhudobnil „Ódu na radosť“, ktorú v roku 1785 napísal Friedrich von Schiller. Táto báseň vyjadruje Schillerovu idelistickú víziu ľudstva, víziu bratstva medzi všetkými ľuďmi, ktorú zdieľal aj Beethoven.

„Zjednotení v rozmanitosti“

Európske motto bolo prijaté na základe súťaže, usporiadanej skupinou európskych občanov. Zúčastnilo sa na nej 80 000 mladých Európanov od 10 do 20 rokov.

Viaceré krajiny sa rozhodli nahradiť svoju menu jednotnou európskou menou: **eurom**. V súčasnosti sú to Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Luxembursko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko a Taliansko.

Dňa **9. mája** 1950 predstavil francúzsky minister zahraničných vecí Robert Schuman svoj návrh na organizáciu Európy, založenú na zjednotení sektorov ocele a uhlia. Hlavným cieľom tohto návrhu bolo zabrániť ďalšej vojne medzi európskymi krajinami. Tento návrh, známy pod názvom „Schumanova deklarácia“, sa považuje za počiatok vytvárania Európskej únie. Dnes je 9. máj **„Dňom Európy“**. Je príležitosťou na uskutočnenie aktivít a slávností, ktoré Európu približujú k jej občanom a zblížujú ľudí navzájom.

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“

Európska ústava zaručuje Európanom jedinečný priestor „slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“. Čo to konkrétne znamená?

► **Zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach** Európskej únie

Európan sa môže **voľne pohybovať** vo väčšine členských štátov (štáty, ktoré sú členmi „schengenského priestoru“), bez toho, aby ho kontrovali, alebo aby sa musel preukázať pasom.

► **Posilnenie kontrol na vonkajších hraniciach** Európskej únie

Toto posilnenie sa týka hraníc s tretími krajinami (napríklad, medzi Španielskom a Marokom alebo medzi Poľskom a Ukrajinou), tiež sa to však týka medzinárodných prístavov a letísk všetkých členských štátov (napríklad, keď juhoamerické lode zakotvia v prístave v Rotterdame alebo lietadlá z Ázie pristávajú v Budapešti). Konkrétne sa prejavuje najmä postupným zavádzaním **spoločnej vízovej politiky a rôznych povolení na krátkodobý pobyt, ustanovení týkajúcich sa kontrol osôb prekračujúcich vonkajšie hranice, ako aj vytváraním integrovaného systému spravovania vonkajších hraníc.**

► **Spoločná azylová politika**

Táto nová politika prináša **jednotný azylový štatút** platný v celej Európskej únii, spoločné **postupy pri udeľovaní a odobratí** jednotného azylového štatútu a partnerstvo s tretími krajinami zamerané na usmerňovanie **toku žiadateľov o azyl**. Politika musí byť v súlade so Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov.

► **Spoločná prisťahovalecká politika**

Táto spoločná politika zavádza **efektívnejšiu reguláciu migračných víŕ**, pričom sa zaručuje **rovnocenné zaobchádzanie s občanmi tretích krajín s legálnym pobytom v členských krajinách**. Posilňujú sa aj opatrenia v boji s **ilegálnou imigráciou a obchodovaním s ľuďmi** (hlavne so ženami a deťmi). Európska únia môže uzatvárať **dohody s tretími krajinami umožňujúce návrat cudzincov, ktorí sa ilegálne zdržiavajú v členských krajinách**.

► **Posilnenie súdnej spolupráce v občianskych záležitostiach**

Posilnenie sa týka predovšetkým **vzájomného uznávania a vykonávania súdnych rozsudkov, spolupráce pri získavaní dôkazov a lepšieho prístupu k spravodlivosti**.

► **Posilnenie policajnej a súdnej spolupráce v trestných záležitostiach**

V tomto prípade ide predovšetkým o **efektívnejší boj proti terorizmu, sexuálne vykorisťovanie žien a detí, pašovanie drog, korupciu alebo organizovaný zločin**.

► **Vytvorenie úradu Európskej prokuratúry**

Tento úrad umožní **efektívnejšie bojovať proti medzinárodnému zločinu**.

► **Posilnenie Europolu a lepšia kontrola jeho činnosti**

Európske policajné úrady spolupracujú v rámci štruktúry nazývanej Europol. Pôsobenie Europolu možno rozšíriť na ďalšie oblasti, ako sú spoločné vyšetrovania alebo spoločné operatívne akcie. Europol podlieha kontrole Európskeho parlamentu, národných parlamentov a kontrole Súdneho dvora.

„Regionálna politika založená na solidarite a službe občanom“

► Prečo politika súdržnosti?

Európska únia patrí medzi najprosperujúcejšie hospodárske oblasti na svete. Napriek tomu však na jej území existujú veľké rozdiely medzi členskými štátmi, ale predovšetkým medzi jej asi **250 regiónmi**.

Inak povedané, **nie všetci Európania môžu rovnako čeliť výzvam globalizácie a nie všetci majú rovnaké výhody a šance na úspech vzhľadom na miesto, na ktorom žijú**. Európska únia sa rozdiely snaží vyrovnávať prostredníctvom **politiky súdržnosti**, a to napriek tomu, že prístup k zamestnaniu, hospodárska súťaž a investície do technológií závisia predovšetkým od ekonomických aktérov a národných a regionálnych úradov.

► Komu slúži táto politika?

Regionálna politika je konkrétnym prejavom európskej solidarity, v nepretržitom vývoji od roku 1989. Na základe tejto politiky sa časť príspevkov členských štátov do rozpočtu EÚ dostáva do menej vyvinutých regiónov a znevýhodneným sociálnym kategóriám. V období medzi rokmi 2000-2006 budú tieto presuny predstavovať tretinu rozpočtu Spoločenstva, teda **213 miliárd eur**.

Táto značná suma peňazí má **pomôcť zaostávajúcim regiónom**, aby znížili rozdiel v rozvoji. Tieto zdroje sa však vyžívajú aj na **hospodárske a sociálne vyrovnanie niektorých** zložitých oblastí, **modernizáciu vzdelávacieho systému** a podporu **zamestnanosti**. Ďalšie využitie spočíva v podpore určitých konkrétnych iniciatív EÚ zameraných na **spoluprácu medzi regiónmi, trvalo udržateľný rozvoj miest a mestských oblastí v kríze, rozvoj vidieka alebo boj proti diskriminácii**.

► **Ako sa táto politika uplatňuje?**

O fondoch politiky súdržnosti nerozhoduje „Brusel“. Potreby sa presne **vyhodnocujú** na mieste, **teda v regióne alebo štátoch. Implementácia** je teda **decentralizovaná. Všeobecný rámec**, podľa ktorého sa musia fondy využívať je však definovaný **na európskej úrovni** a stanovuje prísne podmienky, ako napr. rozvojové programy musia byť šetrné k životnému prostrediu alebo musia presadzovať rovnosť príležitostí.

Úloha Európskej únie sa teda neobmedzuje len na „poskytovanie financií“. Vďaka politike súdržnosti možno priority EÚ určiť **v duchu solidarity pri zachovaní konkurencieschopnosti** (zamestnanosť, udržateľný rozvoj, informačná spoločnosť, výskum, služby všeobecného hospodárskeho záujmu, atď.). Politika súdržnosti sa tak stáva **nenahraditeľnou súčasťou** veľkého európskeho trhu a Hospodárskej a menovej únie.

Treba však mať na pamäti, že bez ohľadu na druh činnosti, EÚ nenahrádza štátnu pomoc, iba ju dopĺňa. Zámerom totiž je podať pomocnú ruku dobrým projektom, ktoré by sa inak nemohli uskutočniť.

► **Akú úlohu tu má európska ústava?**

Ústava posilňuje regionálnu politiku v Európe, ktorá je založená na solidarite a blízkosti k občanovi. **Presadzuje „hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi“**. Táto zásada je základným cieľom Európskej únie. Znamená to najmä, že na rozdiel od minulosti majú teraz prospech zo solidarity EÚ, a hlavne z finančnej pomoci, všetky znevýhodnené regióny a regióny v ťažkostiach.

„Ochrana životného prostredia pre dobro súčasných aj budúcich generácií“

Ústava posilňuje možnosti ochrany životného prostredia.

- ▶ Princíp **trvalo udržateľného rozvoja** je stredobodom európskeho projektu. Tento princíp bol schválený na prvom „Summite Zeme“, ktorý usporiadala Organizácia Spojených národov v Rio de Janeiro v roku 1992. Jeho cieľom je „**riešiť potreby súčasných generácií bez ohrozenia potrieb budúcich generácií**“. Európska Únia sa bude usilovať o „**vyrovnaný hospodársky rast**“, „**sociálnu** trhovou ekonomiku“ a „**vysokú úroveň ochrany** a zlepšenia kvality životného prostredia“.
- ▶ Ako jedno zo **základných práv** ukladá povinnosť **integrvať environmentálnu dimenziu** do všetkých európskych politík.
- ▶ Zavádza **solidaritu** medzi Európskou úniou, členskými štátmi a ktorýmkoľvek členským štátom, postihnutým **prírodnou katastrofou alebo katastrofou spôsobenou ľudským faktorom**.
- ▶ Ústava umožňuje **Európanom a zastupujúcim združeniam** (napríklad mimovládne environmentálne organizácie) vyjadriť svoje **názory**, viesť **dialóg a konzultovať európske politiky** (konkrétne **environmentálnu politiku**). Nové právo **na občiansku iniciatívu**, (minimálne 1 000 000 osôb) môže podnietiť Európsku komisiu, aby pripravila návrh týkajúci sa environmentálnej oblasti.
- ▶ Ústava podporuje **energetickú efektívnosť**, **šetrenie** energie a rozvoj **nových a obnoviteľných zdrojov energie**.

Dalšie informácie

„Europe Direct“

Ak máte otázky týkajúce sa európskej ústavy,
môžete zavolať na bezplatné číslo

00 800 67 89 10 11 alebo na spoplatnené číslo +32 2 299 96 96

„Futurum“

Ak chcete vedieť viac o európskej ústave,
môžete navštíviť internetovú stránku

<http://europa.eu.int/futurum>

Európske spoločenstvá

Luxemburgsko: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev
2004 – 20s. – 14,8x21 cm

ISBN: 92-894-7973-6

25 členských štátov

Kandidátske krajiny

Európske spoločenstvo
Poštová adresa:
B-1049 Brussels (Belgium)

Úrad pre publikácie
Publications.eu.int

ISBN 92-894-7973-6
9 789289 479736

KA-60-04-806-SK-C